

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Consensus in delectationem veneream damnatur peccati mortalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

transcurrentis visus affectio. Ita & Chrylost. hom. 17. in Math. *Qui studet, inquit, elegantes facies inspicere, ipse sibi fornacem istius passionis accendit, & captivam faciens animam ad opus quoque celeriter adducit, propterea non dixit, qui concupivit ad adulterandum, sed qui viderit ad concupiscendum.* Ubi S. Pater expresse distinguit inter concupiscere, & videre ad concupiscendum. Item S. Greg. 1. 21. Moral. c. 2. *Per Moysen luxuria perpetrata, per auctorem vero munditie luxuria cogitata damnatur.* D. August. 1. 12. de Trin. c. 12. *Nec sanè, inquit, cum sola delectatione mens oblectatur illicitis, non quidem decernens esse faciendâ, tenens tamen & voluens libenter, quæ statim ut attingunt animum, respui debuerunt, negandum est esse peccatum; sed longè minus, quàm si opere statuatur implendum.* Et mox, ut ostendat in hac morosa delectatione gravitatem peccati mortalis reperiri, subjicit: *Totus homo damnabitur, nisi hæc, quæ sine voluntate peccandi, sed tamen non sine voluntate talibus animum oblectandi solius cogitationis sentiuntur esse peccata, per Mediatoris gratiam remittantur.*

8. Probatur tertio ratione S. Doctoris. Omnis deliberata voluntas rei malæ, est mala: sed consensus in delectationem rei malæ est deliberata voluntas rei malæ: tum quia delectatio cum consensu juncta est deliberata adhesio & inclinatio in rem malam; tum quia delectatio & operatio reducuntur ad idem genus: e. g. ad justitiam æquæ pertinet delectari de operibus justis, ac operari justa; ipsæque delectationes sunt propter operationes: ergo, si opus ipsum est malum, etiam deliberatè delectari de tali opere malum est; & consequenter, si opus sit mortaliter malum, etiam delectatio erit mortale peccatum, vel si sit malum venialiter, erit veniale; e. g. si delectationem capias, quod levi mendacio alium deciperis, erit peccatum veniale; si gaudeas de commisso gravi furto, vindicta, &c. erit mortale peccatum.

§. III.

Consensus in delectationem veneream damnatur peccati mortalis.

9. **CONCLUSIO TERTIA.** *Consentire in delectationem veneream extra statum matrimonii semper est mortale peccatum, tamen si delectatio sistat in sola voluntate, & non sit in appetitu sensitivo.* Ita Comm.

Et probatur primò supra adductis autoritatibus, quæ maximè loquuntur de delectatione venerea; ideoque delectantes condemnant peccati mortalis.

Probatur secundo ratione: Consentire in delectationem, quæ in se gravem deformitatem & repugnantiam habet cum recta ratione, est grave peccatum: sed delectatio venerea sive sit in appetitu sensitivo, sive sistat in voluntate, habet gravem deformitatem & repugnantiam cum recta ratione; unde ibi nulla datur parvitas materia: ergo consensus in illam semper est grave peccatum. Minor quoad 1. partem probatur: Venerea delectatio orta in appetitu sensitivo est libidinosa commotio spirituum generationi servientium naturâ suâ tendens ad expulsionem se-

minis, seu actum generationis; sed hunc finem querere, & actum generationis inchoare extra statum matrimonii habet gravem deformitatem repugnantem instituto naturæ & regulis rationis, estque pro varietate objectorum, circa quæ versatur mens venereè se oblectantis, auctochoata mollicies & peccatum contra naturam aut fornicatio, &c. ergo hæc delectatio semper habet gravem deformitatem contra rectam rationem. Quoad 2. quæque partem probatur primò: Quia absque gravi necessitate & utilitate dare causam proximam intra genus luxurie se se incitativam ad motus libidinosos, est grave peccatum: sed complacentia voluntatis de actu vel objecto venereo est talis causa: ergo. Secundo: quia voluntas & amor operis mortaliter mali est mortaliter malus: sed etiam si delectatio sistat in voluntate, est tamen amor operis mortaliter mali: ergo etiam est mortaliter mala.

Dices primò. Si morosa delectatio esset peccaminosa, etiam esset prohibita, & quidem precepto, *Non concupisces*: sed hoc non est prohibita: quia per illud tantum damnatur concupiscentia, quæ est efficacis voluntas peccandi carnaliter: at delectatio tantum est simplex complacentia & voluntas inefficax. Secundo. Delectari de actu virtutis non sufficit ad meritum: ergo etiam delectari de opere malo non sufficit ad peccatum. Tertio. Malitia operis cogitari non semper redundat in delectationem: ergo non sequitur, si opus est malum, etiam delectationem de tali opere esse malam. Antecedens probatur, malitia intrinseca fornicationis consistit in damno prolis: sed hæc non redundat in simplicem delectationem voluntatis, neque enim fornicatio solum cogitata damnum proli inferre potest.

Respond. ad 1. primò, ex S. D. q. 15. de Ver. 4. morosam delectationem etiam prohiberi precepto, *Non concupisces*. Quia qui voluntariè delectatur de opere illicito, concupiscit illud, non quidem ad efficiendum, quæ esset voluntas efficacis, sed tamen ad sese oblectandum per amorem simplicis complacentiæ, adeoque est concupiscentia operis habendi affectivè, & in esse voliti non executive, & in esse rei. Respond. 2. Delectationes morosas prohiberi iisdem præceptis quibus ipsa opera prohibentur; si quidem, ut dictum, delectatio & opera pertinent ad idem genus: Unde delectatio morosa de fornicatione statibus, osculis, &c. prohibetur sexto præcepto, quo omnia ad genus fornicationis pertinentia prohibentur. Ad 2. Respond. primò cum S. D. l. c. ad 13. negando consequentiam, quia plus requiritur ad meritum, quàm demeritum, cum bonum sit ex toto, malum autem ex quolibet defectu, uti primò in simili casu diximus: Nihilominus

Respond. secundo. Si delectatio de actu virtutis proveniat ex motivo intrinseco honestatis ipsius virtutis cum relatione ad DEUM ut ultimum finem, nihil ipsi deesse, unde à ratione merito excludi debeat, ideoque nego antecedens. Ad 3. neg. ant. & probationem maj. dist. Malitia fornicationis consistit in damno prolis tantum ut effectivè volito, vel ponendo, nego; etiam ut affectivè volito, concedo. Sed fornicatio tantum

tum cogitata non infert damnum proli effectivè & in esse rei, concedo; affectivè & in esse voliti, nego min. & consequentiam; nam & ipsum damnum prolis in illa interna oblectatione est interpretativè volitum, non quidem ad committendum, sed tamen ad oblectandum, ideoque tota inordinatio fornicationis [inquit S. D.] redundat in delectationem, quæ ex ipsa causatur.

§. IV.

Corollaria.

12. Colliges ex dictis primò. Oblectari absolutè & secundùm se iis rebus, quæ ideo tantùm sunt mala, quia lege positiva, vel voluntario voto prohibita, non esse peccatum mortale morosæ delectationis. Ita communis, Ratio est; quia in ejusmodi objectis tantùm extrinsecè malis delectatio fertur in substantiam operis, quæ per intellectum ab extrinseca prohibitione præcinditur: sed substantia operis sic præcisa nullam habet gravem malitiam; ergo etiam delectatio non est de objecto graviter illicito. Unde non peccabis graviter, die Veneris cum delectatione cogitando de esu carnum sine tamen proposito illas comedendi, siquidem ille de se non est illicitus. Dixi absolutè: si enim oblecteris de esu carnum, quatenus repugnat præcepto Ecclesiastico, ut fieri solet apud hæreticos, tunc utique delectatio fertur in formalem inobedientiam juri naturali repugnantem.

13. Colliges secundò. Jactare se, & gloriari de opere malo, quatenus in se grave malum est, semper esse peccatum mortale; non autem esse grave peccatum, gloriari de aliquo peccato sub aliqua ratione, vel modo non graviter malo: e. g. si glories de robore & corporis viribus, quibus alium superasti in epotandis calicibus, unde ille fuit inebriatus, tunc enim fieri potest, ut non adfit approbatio ipsius operis mali, v. g. ebrietatis, in quantum mala est, sed tantùm alicujus circumstantiæ non graviter malæ.

14. Colliges tertio. Non esse mortale peccatum, desiderare aliquod opus hic & nunc prohibitum, vel delectari de illo sub conditione verè auferente malitiam operis. Ita communis DD.

Ratio est, quia non nisi voluntas operis mali est mala: sed cum conditio auferat malitiam, non est voluntas operis mali: ergo delectari de objecto sub conditione verè auferente malitiam, non est malum. Itaque non est grave peccatum, si conjugatus dicat, Ducerem aliam uxorem, si ista esset mortua: si quis die Veneris cogitet, Quàm libenter comederem carnes, nisi esset dies Veneris, &c. Dixi sub conditione verè auferente malitiam. Nam

15. Colliges quartò. Si conditio adjecta malitiam tantùm ex parte auferat, vel omnino nullam, uti contingit in actibus intrinsecè malis, quæ nullâ circumstantiâ vel conditione cohonestari possunt, tunc esse nihilominus peccatum desiderare tale opus, vel delectari de illo. Ratio primi est, quòd tunc saltem pars operis supponitur esse graviter prohibita, e. g. si quis dicat: Vellem furari hunc calicem, nisi esset res sacra; conditio adjecta auferat quidem malitiam sacrilegii, non autem malitiam furti. Ratio secundi est, quòd conditio impossibilis habetur pro non adjecta: sed in

objectis & actibus intrinsecè malis conditio auferens malitiam est impossibilis: ergo habetur pro non adjecta. Præterea; Optare, ut mutetur lex naturæ, est malum; sed objectis intrinsecè malis adijcere conditionem auferentem malitiam, est velle, ut immutetur lex & ordo naturæ: ergo. Itaque non excusabitur à peccato, qui serio dicit, Vellem blasphemare, mentiri, fornicari, me vindicare, si esset licitum, hic enim est affectus simpliciter peccaminosus. Dixi tamen, si serio dicat: nam aliquando contingit, ut hoc modo loquendi homo tantùm significet internam & ordinatam naturæ propensionem, quam tamen recordatione divinæ legis cupit reprimere, neque habet complacentiam de opere malo: quo casu non erit grave peccatum: quamvis non sit consultum ejusmodi velleitatibus assuescere, cum facile transeat in veram & sinceram complacentiam operis mali, etiam tunc quando adijci videtur conditio malitiam auferens.

Colliges quintò. Mortaliter peccare viduam, 16. quæ in præsentem capit veneream delectationem de præterito actu conjugii, quem sibi præsentem imaginatur: & similiter sponsum, qui admittit carnalem voluptatem, excitatam per imaginationem copulæ conjugalis cum legitima sponsa: quamvis enim objecta istius delectationis sub ratione præteriti vel futuri non sint illicita, quatenus tamen apprehenduntur ut præsentia, sicque libidiniosam delectationem excitant, sic habent gravem turpitudinem rectæ rationi repugnantem ob rationem superius adductam. Quod etiam de sola rationali delectatione non redundante in sensualitatem affirmant probabilius Vasq. Lessius, Castropal. Tr. 2. d. 2. p. 10. §. 2. eò quòd talis delectatio sit per se excitativa motuum impurorum. Sanchez tamen, Tannerus & alii existimant, non esse grave peccatum. Quod equidem speculative loquendo & spectando delectationem præcisè ex parte objecti sine periculo motus libidinosi, probabile est; sed quia tale periculum in causa proxima per se directè inductiva in ejusmodi motus in praxi abesse vix potest, ideo prior sententia Castrop. est practicè longè probabilior. Unde

Si dicas: Operatio & delectatio habent eandem bonitatem: sed actus conjugalis præteritus, de quo vidua; & futurus, de quo sponsus delectatur, est licitus: ergo & delectatio. Respondet primò. Actus conjugalis est licitus pro statu præterito, vel futuro, concedo; pro statu præsentem, quem habet in repræsentatione phantasia, vel intellectus, sic nego; ergo delectatio de ipso erit licita, quando non repræsentatur sub statu præsentem, concedo; secus, nego min. & consequentiam. Respondet secundò. Delectatio habet eandem bonitatem cum operatione, quando non per se causat aliam operationem illicitam, concedo; secus, nego: sed delectatio de copula licita causat in præsentem motum illicitum, qui est inchoatio pollutionis, vel copulæ præsentis.

Colliges sextò. Non tamen peccare sponsum vel viduam, si delectatione rationali gaudeant de actu matrimoniali sub formali ratione præteriti vel futuri, non imaginando illum ut præsentem; vel propter aliquem bonum effectum, v. g. libero